

DZIAŁALNOŚĆ LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI W ASPEKTCIE TURYSTYCZNEGO ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH EUROPY

Wydanie pierwsze – Siepraw 2021

Nakład: 100 szt.

Opracowanie, tekst i fotografie: Partnerzy KSOW

Druk: Hube Ewelina Woś

Publikacja bezpłatna opracowana w związku z realizacją operacji pn.
„Działalność lokalnych społeczności w aspekcie turystycznego rozwoju obszarów wiejskich”
w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Plan operacyjny na lata 2020-2021.

Odwiedź portal KSOW – www.ksow.pl
Zostań Partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa w partnerstwie z:
Małopolskim ZLZS w Krakowie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej,
Małopolskim Stowarzyszeniem Doradztwa Rolniczego,
Stowarzyszeniem Centrum Edukacji Tradycja i Współczesność

SPIIS TREŚCI

Słowo wstępne	4
Wizytowane miejsca	
Narodowy Park Plitwickich Jezior – Gmina Plitwickie Jeziora – obszar LGD Lika	5
Lokalna Grupa Działania Lika	5
Lokalna Grupa Działania Laura	6
Spółdzielnia rolnicza „Oliwki i Wino” – obszar LGD Laura	7
Rodzinne przedsiębiorstwo Villa Petra & Restaurant w Burin – obszar wiejski LGD Adrion	8
Agencja Rozwoju Regionalnego Żupanii Dubrownicko-Neretwiańskiej	
DUNEA – obszar LGD LAG 5	9
Centrum Przedsiębiorczości Żupanii Dubrownicko-Neretwiańskiej oraz spotkanie z przedstawicielem miasta i regionu Dubrovnik – obszar LGD LAG 5	9
Hercog Etno Wioska Medjugorie	10
Blagaj – spotkanie z przedstawicielem lokalnych władz	11
Stupnički Dvori – Brodski Stupnik	12
Węgierska Izba Rolnicza	12
Tóth Ferenc Pincészet w Egerze	13
Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Muránska Planina-Čierny Hron oraz spotkanie z władzami lokalnymi Tisovec	14

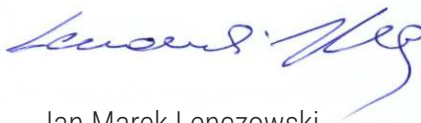
SŁOWO WSTĘPNE

Szanowni Państwo,

Zapraszamy Państwa do zapoznania się z niniejszą publikacją, powstałą dzięki zrealizowanemu w dniach 26 września – 2 października 2021 roku przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa wyjazdowi studyjnemu pt. „Działalność lokalnych społeczności w aspekcie turystycznego rozwoju obszarów wiejskich Europy”. Jego program obejmował wizyty studyjne na obszarze Chorwacji, Bośni i Hercegowiny, Węgier oraz Słowacji. Uczestniczyło w nim 32 mieszkańców województwa małopolskiego, w tym przedstawiciele lidera i partnerów projektu, organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy oraz rolnicy. Liczne spotkania, w tym związane z enoturystyką, stanowiły doskonałą okazję do wymiany wiedzy i doświadczeń, nawiązania nowych kontaktów, jak również zapoznania się z zagranicznymi przykładami dobrych praktyk, mających wpływ na rozwój obszarów wiejskich.

Projekt został realizowany w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Plan operacyjny na lata 2020-2021. Jego celem było przede wszystkim ukazanie mieszkańcom obszarów wiejskich nowych możliwości rozwoju przedsiębiorczości i alternatywnych źródeł dochodów poprzez stworzenie miejsc pracy w turystyce, a także wykorzystanie lokalnych zasobów naturalnych, historii i tradycji. Służył on również promocji życia na wsi i lokalnej marki, niejednokrotnie wspieranej przez lokalne grupy działania czy jednostki samorządu terytorialnego.

Serdeczne podziękowania kierujemy do partnerów naszego projektu: Małopolskiego Zrzeszenia LZS w Krakowie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Stowarzyszenia Centrum Edukacji Tradycja i Współczesność oraz Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego i wszystkich, dzięki którym projekt ten mógł zostać zrealizowany, w szczególności Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Liczymy na dalszą owocną współpracę z poznanymi podmiotami przy innych ciekawych zadaniach, gdyż sercem każdego projektu są przede wszystkim ludzie, którzy go tworzą. Jednocześnie mamy nadzieję, że przykłady zaobserwowanych w czasie wyjazdu dobrych praktyk staną się źródłem inspiracji do dalszego intensywnego rozwoju obszarów wiejskich naszego kraju oraz popularyzacji życia na wsi.

Jan Marek Lenczowski
Prezes Stowarzyszenia LGD Turystyczna Podkowa

WIZYTOWANE MIEJSCA

1. Narodowy Park Plitwickich Jezior – Gmina Plitwickie Jeziora – obszar LGD Lika

Doskonały przykład turystycznego wykorzystania warunków naturalnych, rozwoju przedsiębiorczości, wspierania lokalnej społeczności oraz wykorzystania środków z Unii Europejskiej. Obszar samego parku zajmuje prawie 300 km², a jego najbardziej atrakcyjną część stanowią jeziora. Do dyspozycji turystów oddanych jest 50 km wytyczonych szlaków turystycznych, wkomponowanych w przepiękny krajobraz. Dzięki tablicom informacyjnym możemy zapoznać się z wszystkimi dostępnymi atrakcjami. W ofercie znajdziemy między innymi rejs elektrycznym statkiem pasażerskim czy przejażdżkę pociągiem, zaplecze gastronomiczne oraz sklepiki z pamiątkami. W kilku osadach na terenie parku można znaleźć przykłady tradycyjnej architektury oraz zakupić domowe produkty takie jak sery, miody czy likiery.

2. Lokalna Grupa Działania Lika

Założona celem aktywnego włączenia mieszkańców wsi w promowanie nie tylko tradycyjnych, ale i innowacyjnych pomysłów oraz działań, służących zrównoważonemu rozwojowi i tworzeniu nowych źródeł dochodów na obszarach wiejskich. Jej obszar obfituje w bezcenne piękno przyrody i jest uważany za ekologiczną bazę Chorwacji z trzema parkami narodowymi, a ponad 50% terenu jest uznane za obszar NATURA 2020. Podczas wizyty uczestnicy wyjazdu mieli okazję zdobyć informacje o realizowanym projekcie INTEGRA LIKA 2020 – ukierunkowanym na stworzenie rozpoznawalnego obszaru z bogatą lokalną ofertą gastronomiczną i samowystarczalnymi gospodarstwami rodzinnymi.

Obejmuje on cały szereg mniejszych projektów, stanowiących przykłady dobrych praktyk np.:

- Targ Rolny Lika - Ogród Zaufania – aktywizacja społeczeństwa LGD Lika w kierunku tworzenia krótkich łańcuchów dostaw poprzez organizację wydarzeń, podczas których lokalne gospodarstwa rodzinne mogą zaistnieć na rynku, a miejscowa ludność zakupić wysokiej klasy produkty rolne. To również okazja do promocji oferty turystycznej i całego obszaru LGD;

- Promocja i waloryzacja oferty gastronomiczno-turystycznej w powiecie Lika-Senj - zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez promocję produktów rolnych i tworzenie sieci producentów rolnych oraz firm gastronomicznych;
- Projekt Gastro Lika – stworzenie marki obszaru Lika i wybrzeża Sub-Velebit jako pożądaných turystycznie destynacji gastronomicznych i umieszczenie tych obszarów na światowej mapie smakoszy. W ramach projektu powstała także internetowa książka kucharska;
- Wprowadzenie na rynek regionalnego znaku jakości „Lika Quality”, którym objętych jest ponad 100 tradycyjnych wysokiej jakości produktów tworzonych na obszarze LGD.

3. Lokalna Grupa Działania Laura

Obszar LGD niezwykle bogaty w naturalne piękno. Na terenie LGD znajduje się największe jezioro w Chorwacji, Park Przyrody Vrana Lake. Cechą szczególną LGD jest fakt, że obejmuje ona miasta i gminy na wybrzeżu, na wyspach i w głębi lądu – ukazując tym samym wszystkie cechy tego obszaru. Siedziba stowarzyszenia mieści się w nowoczesnym budynku o powierzchni 3 000 m², będącym własnością miasta, w którym powstał Inkubator Przedsiębiorczości Biograd na Moru. Działa w nim obecnie 36 prywatnych firm. Korzystają z niego m.in. przedsiębiorcy rozpoczynający lub rozwijający swoją działalność, stowarzyszenia, spółdzielnie, rodzinne gospodarstwa rolne, osoby młode, bezrobotni czy jednostki samorządu terytorialnego. Na parterze znajduje się wydzielona przestrzeń z 9 pomieszczeniami pod spółdzielnię zrzeszającą lokalnych wytwórców. Spółdzielnia znajduje się w fazie doposażania. Już niebawem 30 członków stowarzyszenia – miejscowych rolników będzie korzystać z dostępnych na miejscu urządzeń do produkcji dżemów, lodów, soków, sosów pomidorowych i innych przetworów, wytwarzanych i sprzedawanych pod jedną wspólną marką, co dodatkowo wesprze promocję całego regionu.

Projekty zrealizowane przez stowarzyszenie są przykładem wspierania lokalnej społeczności, wykorzystania środków UE oraz turystycznego wykorzystania obszarów wiejskich, w tym odgrywającej coraz większe znaczenie w rozwoju całego obszaru LGD enoturystyki. Beneficjentami realizowanych działań są m.in. właściciele okolicznych winnic, a prezesem LGD jest właściciel ekologicznej plantacji drzewek oliwkowych, winorośli i fig. W czasie spotkania podkreślona została także dobra współpraca z urzędem miasta Biograd na Moru oraz rosnąca rola zjawiska „slow tourism”, polegającego na spowolnieniu tempa podróży, wydłużeniu pobytu w jednym miejscu i koncentracji na obcowaniu z naturą. Wiąże się to również z promocją regionu i rynku lokalnego oraz regionalną kuchnią, bazującą na lokalnych produktach.

4. Spółdzielnia rolnicza „Oliwki i Wino” – obszar LGD Laura

Założona w 2006 roku spółdzielnia, powstała w celu rozwoju obszarów wiejskich w rejonie Ravni Kotari. Obejmuje 11 hektarów ziemi obsadzonej chorwackimi i francuskimi odmianami winorośli oraz 44 hektary drzew oliwkowych i figowych. Ze względu na ekologiczny charakter upraw prowadzony jest ręczny zbiór owoców. Siedziba spółdzielni znajduje się w miejscowości Polača. Należy ona do LGD Laura, a jej właściciel został starostą całego powiatu. To przykład turystycznego wykorzystania obszarów wiejskich, enoturystyki oraz prośrodowiskowego przedsięwzięcia,

zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju i dobrej współpracy z samorządem terytorialnym. Na miejscu prowadzona jest ekologiczna produkcja najwyższej jakości wyrobów z winogron, oliwek oraz fig. Dużym atutem jest posiadanie 3 własnych zbiorników wodnych z system nawadniania, zaopatrujących w wodę również mieszkańców miasta. Działalność spółdzielni nie ogranicza się jedynie do uprawy i produkcji lokalnych wyrobów. W ofercie znajdziemy degustację win i oliwy z oliwek na sali bądź tarasie z widokiem na całą plantację oraz zwiedzanie winnicy w obecności winiarza, od którego dowiemy się nie tylko informacji o samej plantacji, ale także o historii regionu. To także wynajem sali pod prezentacje, organizacja muzyki na żywo czy specjalne menu dostosowane do poszczególnych grup. Kolejnym alternatywnym źródłem dochodu będzie powstające w piwnicach winnicy miejsce noclegowe dla turystów, chcących zapoznać się bliżej z procesem produkcji win i oliwy z oliwek oraz historii i tradycji tego miejsca. Dużą atrakcją gospodarstwa są konie, traktowane jak członkowie rodziny. Ich odchody służą właścicielom jako składnik naturalnego środka odstraszającego szkodniki i owady.

5. Rodzinne przedsiębiorstwo Villa Petra & Restaurant w Burin – obszar wiejski LGD Adrion

Wielopokoleniowe i wielojęzyczne rodzinne przedsiębiorstwo prowadzące malowniczo położony pensjonat z miejscami noclegowymi oraz restaurację. Oferuje przede wszystkim regionalne dania i alkohole, bazujące w dużej mierze na produktach od lokalnych dostawców, w tym producentów win dalmatyńskich. To kolejny przykład turystycznego wykorzystania obszarów wiejskich i enoturystyki, celem stworzenia kompleksowej oferty dla turystów i promocji regionu.

6. Agencja Rozwoju Regionalnego Żupanii Dubrownicko-Neretwiańskiej DUNEA – obszar LGD LAG 5

Agencja posiadająca rządową akredytację, specjalizująca się m.in. w zarządzaniu projektami i koordynacją rozwoju regionalnego. Główną jej rolą jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu.

Wśród najważniejszych inwestycji i działań wpływających w znacznym stopniu również na rozwój obszarów wiejskich wymieniona została trwająca ponad 10 lat budowa mostu, który już niebawem połączy Chorwację i otworzy nowe możliwości rozwoju. W trakcie prelekcji uczestnicy spotkania zapoznali się z wieloma przykładami realizowanych projektów, w których wykorzystywane są fundusze europejskie np. zdigitalizowany targ, system nawadniania doliny Neretwy czy międzynarodowy projekt „TAKE IT SLOW”, skoncentrowany na małych społecznościach, które zachowały autentyczny styl życia dostosowany do ich naturalnego środowiska. Sporą część zrealizowanych projektów stanowią programy edukacyjne. Dużą szansę i potencjał odnajdują w coraz bardziej popularnej turystyce wiejskiej. Dążą do tego, by hotele i restauratorzy oferowali lokalne produkty, tym samym wspierając promocję i rozwój obszarów wiejskich. Starają się dostosowywać swoje działania do zmieniających się wymogów prawnych, zarówno ze strony Chorwacji, jak i Unii Europejskiej. To przykład współpracy z samorządem terytorialnym, NGO i LGD oraz społecznością lokalną i rolnikami.

7. Centrum Przedsiębiorczości Żupanii Dubrownicko-Neretwiańskiej oraz spotkanie z przedstawicielem miasta i regionu Dubrovnik – obszar LGD LAG 5

Główne działania dynamicznego i kreatywnego zespołu pracowników centrum mają na celu planowanie biznesowe i opracowywanie biznesplanów, studiów wykonalności, edukacji, doradztwa, mentoringu, informacji, a także przygotowywanie i realizację projektów na przetargach krajowych i unijnych oraz networking przedsiębiorców i wszystkich tych, którzy chcą myśleć i działać przedsiębiorczo.

Swoją pracę wykonują w ramach Działu Wsparcia Przedsiębiorczości oraz Departamentu Wsparcia Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Nastawieni są na zrównoważony rozwój i krótkie łańcuchy dostaw. W ramach swojej działalności zarządzają również siecią inkubatorów przedsiębiorczości w okręgu Dubrovnik-Neretva, znajdujących się w Ploče i Dubrowniku. Zasada działania Centrum opiera się na działaniach, które umożliwią przedsiębiorcom z okręgu dubrownicko-neretwiańskiego, po najniższych możliwych kosztach i w jednym miejscu, znaleźć wszystkie informacje potrzebne do rozpoczęcia i rozwijania działalności gospodarczej, którą reguluje Ustawa o spółkach handlowych oraz Ustawa o rzemiośle. Biorący w spotkaniu przedstawiciel miasta i regionu Dubrovnik podkreślił olbrzymie znaczenie dobrej współpracy między nimi, a Centrum Przedsiębiorczości. Uczestnicy wyjazdu dowiedzieli się również, że 36% populacji powiatu Dubrovnik Neretva żyje na obszarach wiejskich, na których funkcjonuje 550 zarejestrowanych gospodarstw wiejskich, stąd bardzo ważne, by podejmować kolejne działania w celu ich dalszego rozwoju i zwiększania roli turystyki wiejskiej.

8. Hercog Etno Wioska Medjugorie

Kolejny przykład turystycznego wykorzystania obszarów wiejskich, enoturystyki i środków unijnych. Ośrodek turystyczny Etno Wioska Medjugorie znajduje się na powierzchni 40 000 m², zaledwie 3 km od słynnego miejsca pielgrzymkowego Medjugore, dzięki czemu turystyka pielgrzymkowa znacząco wpływa na rozwój obszarów wiejskich. Kompleks wioski Hercog stworzony w roku 2008 w oparciu o historię i dziedzictwo regionu to idealny przykład stworzenia dobrze prosperującego przedsiębiorstwa i gospodarstwa łączącego aspekty turystyczne, historyczne, rolne i hotelowo-kongresowe. To ponad 50 kamiennych budynków rozmieszczonych w kilku sekcjach, w tym 7 kamiennych chat i trzy apartamenty. W ich wnętrzu można podziwiać ręcznie wykonane meble z litego drewna bukowego.

Znajdziemy tam także kaplicę, amfiteatr, salę kongresową czy kamienne sklepy, oferujące rękodzieło oraz liczne pamiątki z kamienia i drewna czy domowe produkty takie jak np. mąkę, miód i rakiję. Na terenie wioski prowadzona jest uprawa winorośli oraz oliwek, a atrakcją dla najmłodszych stanowi plac zabaw i sąsiadujące z nim stodoły ze zwierzętami domowymi. W restauracji stworzono „winotekę”, w której można zakupić wina od lokalnych producentów. Całość tworzy stylowe i urokliwe miejsce do odpoczynku, nawiązujące swym wyglądem do dawnej wsi Hercegowiny.

9. Blagaj – spotkanie z przedstawicielem lokalnych władz

Z uwagi na ukształtowanie rejon z dobrymi warunkami pod uprawę, ale i jednocześnie przyciągający turystów, w tym osoby zainteresowane turystyką wiejską. Władze regionu wspierają rozwój obszarów wiejskich m.in. poprzez promocję lokalnych produktów i rodzinnych gospodarstw czy wykorzystanie funduszy przedakcesyjnych, służących powstaniu niezbędnej infrastruktury.

Dużą szansę widzą w zmieniających się potrzebach turysty, który podróżując nie nastawia się już na duże i znane kurorty z hotelami, ale szuka ciszy i wypoczynku w agroturystyce, z dala od miejskiego zgiełku.

10. Stupnički Dvori – Brodski Stupnik

Położony w sąsiedztwie malowniczego Parku Jankovac agroturystyczny kompleks Stupnički Dvori łączący działalność uprawną, hotelową, restauracyjną i eventową. Właściciele posiadają 3 miejsca, w których uprawiają winorośl, w tym przede wszystkim odmianę Graševina, łącznie 100 ha winorośli.

Poza uprawą prowadzone są alternatywne działania, z których właściciele pozyskują dodatkowe dochody, jak np. oprowadzanie po winnicy połączone z degustacją wysokiej jakości win Galić i regionalnych serów. Działanie to stanowi przykład współpracy między lokalnymi wytwórcami i rolnikami oraz promocji lokalnych produktów. Celem poszerzenia oferty i wykorzystania przepięknej lokalizacji oraz pozyskania nowych klientów przy winnicy wybudowano hotel z restauracją, serwującą przysmaki regionalnej kuchni. Do jego rozwoju wykorzystane zostały fundusze europejskie, z których między innymi stworzono nową stronę internetową czy zwiększono efektywność energetyczną hotelu. Na miejscu można nabyć produkowane przez nich wina, w tym stanowiące unikat i chlębę właścicieli winnicy - wina czarne.

11. Węgierska Izba Rolnicza

W trakcie spotkania przedstawiciel Węgierskiej Izby Rolniczej dr Laczkó András wskazał na ważną rolę agroturystyki w rozwoju obszarów wiejskich Węgier. Obserwowany boom i dynamiczny wzrost zainteresowania odpoczynkiem na wsi szczególnie zaobserwowany został w czasie pandemii COVID-19, kiedy na nowo dostrzeżono uroki życia na łonie natury. Pensjonaty prowadzone w ramach turystyki wiejskiej różnią się od innych obiektów noclegowych przede wszystkim tym, że oferują coś

dotatkowo, co jest ściśle związane z wiejskim stylem życia. Może to być działalność rolnicza, taka jak ogródek przydomowy lub sad, którego owoce również podaje się gościom, świeże lub w postaci dżemu lub nalewek. Może to być również twórczość rękodzielnicza np. wyplatanie słomy czy koszy. Jednym z przykładów dobrych praktyk było stworzenie strony internetowej z adresami bazy noclegowej związanej z agroturystyką. To rozwiązanie stanowiło odpowiedź na brak wystarczających środków właścicieli gospodarstw agroturystycznych na ich promocję w popularnych portalach typu „booking.com”. Uczestnicy wyjazdu zaproponowali, by strona ta była prowadzona również w języku polskim, by ułatwić współpracę i dotarcie do szerszego grona odbiorców, w tym turystów z Polski. Innym narzędziem wspierającym agroturystykę, wymienionym w trakcie spotkania jest karta SZÉP – to jedna z możliwych form świadczeń pozapłatowych zapewnianych przez pracodawców. Dostępny na karcie limit środków można przeznaczyć przede wszystkim na zakwaterowanie na terenie Węgier czy połączone z nim wyżywienie, bilety do teatru, muzeów i innych instytucji kultury, zoo, rezerwatów przyrody, parków tematycznych i rekreacyjnych oraz aktywności ruchowych np. zajęć jeździeckich. Maksymalny limit karty to 800 000 HUF/osobę/rok (ok. 2 285 €). Ważną rolę odgrywa też Narodowa Federacja Wiejskich i Agroturystyki FATOSZ, dążąca do ścisłej współpracy pensjonatów z lokalnymi producentami i rzemieślnikami, dzięki czemu mogą zaprezentować turystom jak największy wycinek wiejskiego stylu życia. FATOSZ obsługuje też znak certyfikacyjny „wiejska kwatery ze słonecznikami”, gwarantujący jakość świadczonych usług noclegowych.

12. Tóth Ferenc Pincészet w Egerze

Producent białych i czerwonych win wytrawnych, w tym najbardziej znanych w regionie win „bikavér”. Na 40 ha plantacji uprawianych jest 60% czerwonych odmian winogron i 40% białych. Producent białych i czerwonych win wytrawnych, w tym najbardziej znanych w regionie win „bikavér”. Na 40 ha plantacji uprawianych jest 60% czerwonych odmian winogron i 40% białych. Produkowane wina trafiają głównie na rynek węgierski (80% produkcji). Pozostała część jest przeznaczona na eksport, w tym do Polski, choć jak podkreślono na spotkaniu, wejście na rynek polski nie było łatwym zadaniem. Podejmują działania związane z promocją enoturystyki zarówno w samej miejscowości Eger, jak i całego regionu. W ofercie oprócz zakupu win, również możliwość ich degustacji na miejscu.

13. Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Muránska Planina-Čierny Hron oraz spotkanie z władzami lokalnymi Tisovec

Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Muránska Planina-Čierny Hron powstała w 2001 roku. Jej prezes od 3 lat pełni funkcję burmistrza miasta Tisovec, co wzmacnia współpracę między LGD a samorządem. Stowarzyszenie realizuje założenia programu LEADER, pozyskując środki z Unii Europejskiej, służące rozwojowi całego obszaru, w tym obszarów wiejskich. Na jego obszarze rozwijany jest przemysł, rzemiosło, gospodarstwa rolne i agroturystyczne. Znajduje się tam także park narodowy Murańska Planina czy źródło wody mineralnej, za którą nie trzeba płacić. Podejmowane działania wspierają rozwój przedsiębiorczości oraz promocję lokalnych produktów, w tym serów owczych, ale także kultywowanie rodzimych tradycji i zachowanie dziedzictwa regionu. Przykładem dobrych praktyk są działania LGD związane z oznakowaniem produktów regionalnych marką produktów lokalnych „regionalny produkt HOREHRONIE” i „regionalny produkt GEMER-MALOHONT”. Mają one na celu wsparcie lokalnych producentów i usługodawców, promocję i wspieranie rozwoju regionu, wykorzystania oraz wyjątkowości lokalnych zasobów oraz zachowania tradycji, wartości i wyjątkowości tego obszaru.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Turystyczna Podkowa

 ul. Jana Pawła II 38, 32-447 Siepraw

 12 274 62 99, 504 170 216

 biuro@turystycznapodkowa.pl

 www.turystycznapodkowa.pl